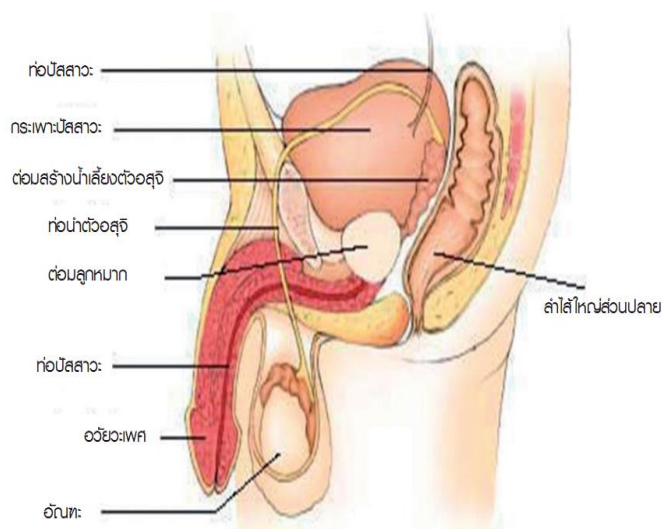


มะเร็งต่อมลูกหมาก



ต่อมลูกหมาก

ต่อมลูกหมากเป็นอวัยวะหนึ่งในระบบสืบพันธุ์ มีหน้าที่สร้างสารเคลือบผิวท่อปัสสาวะกันการติดเชื้อ มีขนาดประมาณลูกมะนาว ที่โอบอยู่รอบท่อปัสสาวะ ดังนั้นเมื่อต่อมลูกหมากมีขนาดใหญ่ขึ้น จึงอาจกดท่อปัสสาวะทำให้ปัสสาวะลำบากหรือต้องรอนานกว่าน้ำปัสสาวะจะไหลออกมา



อะไรคือมะเร็งต่อมลูกหมาก

มะเร็งต่อมลูกหมากเกิดจากเซลล์หรือเนื้อเยื่อ ของต่อมลูกหมากแบ่งตัวผิดปกติเป็นเนื้องอกสามารถแพร่กระจายไปยังบริเวณอื่นเช่น ต่อมน้ำเหลือง กระแสเลือดและอวัยวะอื่น ส่วนใหญ่มักจะพบในชายสูงอายุเกิน 50 ปี

ในระยะแรกไม่มีอาการใดๆ จนกว่ามะเร็งจะลุกลาม แล้วจึงปรากฏอาการ ดังนั้นการตรวจพบตั้งแต่ระยะเริ่มแรกเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ที่ทำให้ได้รับการรักษาที่ดีที่สุด

ปัจจัยเสี่ยงการเกิดมะเร็งต่อมลูกหมาก

ไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงของมะเร็งต่อมลูกหมาก แต่ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้มีโอกาสเป็นมะเร็งมากกว่าคนทั่วไป ได้แก่

1. อายุ โดยทั่วไปผู้ป่วยมะเร็งต่อมลูกหมาก มีอายุมากกว่า 50 ปี

2. **ประวัติครอบครัว** โอกาสเสี่ยงของมะเร็งต่อมลูกหมากสูงมากขึ้น ถ้าบิดา พี่ชาย หรือ น้องชาย หรือแม้แต่ลูก เป็นมะเร็งต่อมลูกหมาก

3. **เชื้อชาติ** มักพบมากในชายผิวดำมากกว่าชายผิวขาวโดยคนผิวเหลือง หรือชาวเอเชีย พบโรคนี้น้อยที่สุด

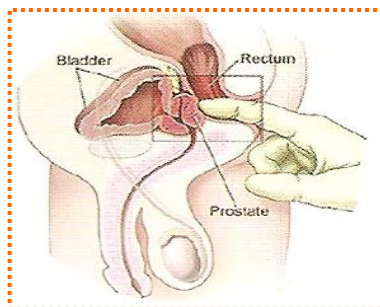
4. **อาหาร** พบว่าผู้ที่ชอบรับประทานอาหารที่มีไขมันสูงหรือเนื้อสัตว์ในปริมาณสูง มีอัตราการเกิดมะเร็งสูง

อาการแสดง

ในระยะแรกเริ่มของโรคอาจไม่แสดงอาการใดเลย แต่เมื่อมะเร็งเข้าสู่ระยะลุกลามจะมีอาการได้หลายแบบ คือเมื่อก่อนมะเร็งมีขนาดเล็กขึ้น จะมีการกดเบียดอวัยวะที่อยู่ใกล้เคียงและทำให้เกิดอาการต่างๆ ขึ้น เช่น ปัสสาวะบ่อยโดยเฉพาะในตอนกลางคืน, ปัสสาวะลำบากและต้องแบ่งเป็นเวลานาน, ปัสสาวะไม่ออก, ปัสสาวะไม่พุ่ง, ปัสสาวะแสบขัด, มีปัญหาเกี่ยวกับอวัยวะเพศ ไม่แข็งตัว และปัสสาวะหรือน้ำสุจิเป็นเลือด ซึ่งอาการเหล่านี้อาจเกิดจากโรคต่อมลูกหมากโตหรือโรคอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่โรคมะเร็งได้เช่นกัน ท่านควรปรึกษาแพทย์เมื่อมีอาการข้างต้น

การวินิจฉัย

1. **การตรวจต่อมลูกหมากทางทวารหนัก** ซึ่งแพทย์สอดนิ้วมือซึ่งมีสารหล่อลื่นทาอยู่เข้าไปภายในทวารหนัก เพื่อหาว่ามีก้อนหรือลักษณะผิดปกติของต่อมลูกหมากหรือไม่



2. **การตรวจเลือดหาค่าพีเอสเอ** ซึ่งเป็นสารที่ผลิตจากต่อมลูกหมาก จะพบว่ามีค่าสูงขึ้นในผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งต่อมลูกหมาก มีการติดเชื้อหรือการอักเสบของต่อมลูกหมาก หรือต่อมลูกหมากโตก็ได้

3. **การตรวจด้วยคลื่นเสียงความถี่สูงผ่านทางทวารหนัก (อัลตราซาวด์)** โดยสอดเครื่องมือเป็นแท่งยาว ขนาดเท่านิ้วมือเข้าภายในทวารหนัก เพื่อดูลักษณะของต่อมลูกหมาก

4. **การตัด/เจาะชิ้นเนื้อต่อมลูกหมาก** โดยใช้เข็มแทงผ่านผิวหนังผ่านทางทวารหนักหรือผ่านทางฝีเย็บ เพื่อเอาเซลล์หรือเนื้อเยื่อไปตรวจหาความผิดปกติ

ระยะของโรค

ถ้าผลการตรวจชิ้นเนื้อพบว่าเป็นมะเร็ง จะต้องหาระยะของโรคว่ามะเร็งได้ออกมาจากต่อมลูกหมาก หรือมีการกระจายไปบริเวณอื่นหรือไม่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องได้รับการตรวจเพิ่มเติมโดย

1. การตรวจวิเคราะห์กระดูก (Bone scan) เพื่อตรวจหาว่ามีมะเร็งกระจายไปที่กระดูกหรือไม่

2. การตรวจด้วยการเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (CT scan) หรือทางคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (MRI) มักใช้เพื่อตรวจหาว่ามีมะเร็งลุกลามออกนอกต่อมลูกหมากหรือไม่

การแบ่งระยะของโรคมะเร็งง่าย ๆ ออกเป็นสามระยะ คือ ระยะแรกเริ่ม ระยะลุกลามเฉพาะที่ และระยะแพร่กระจายไปแล้ว มะเร็งระยะแรกเริ่มสามารถรักษาให้หายขาดจากโรคได้ ในขณะที่มะเร็งระยะลุกลามเฉพาะที่จะมีโอกาสรักษาให้หายขาดลดลง ส่วนการรักษามะเร็งระยะแพร่กระจายมีจุดประสงค์หลัก คือ ลดอาการและให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การรักษา

1. การเฝ้าสังเกตอาการ /ติดตามเฝ้าระวังโรค โดยการเจาะเลือด ตรวจร่างกายหรือตัดชิ้นเนื้อดู ที่เหมาะสำหรับผู้ป่วยระยะแรกเริ่ม

2. การผ่าตัด วิธีนี้เหมาะกับมะเร็งระยะแรกเริ่ม ที่ยังไม่มีมีการกระจายไปยังต่อมน้ำเหลืองหรืออวัยวะอื่น หลังผ่าตัดอาจมีอาการกลั้นปัสสาวะไม่ได้ เสื่อมสมรรถภาพทางเพศหรืออวัยวะเพศไม่แข็งตัว

3. การผ่าตัดโดยใช้กล้อง วิธีการเหมือนการผ่าตัดเอาต่อมลูกหมากออกทั้งหมด แต่ใช้กล้องแทน มีข้อดีคือเจ็บแผลน้อย (แผลเจาะรู) เสียเลือดน้อย ฟื้นตัวไว ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

4. การรักษาด้วยรังสี โดยใช้ฉายรังสี หรือฝังแร่ เข้าไปทำลายเซลล์มะเร็ง

5. การรักษาด้วยฮอร์โมนเพศชาย โดยการลดระดับฮอร์โมน ทำให้เซลล์มะเร็งไม่ได้รับฮอร์โมนนี้ ทำให้เซลล์หยุดการเจริญและเซลล์ตายได้ ทำได้หลายวิธี ได้แก่ การตัดลูกอัณฑะ การฉีดยา / กินยา เพื่อระงับฮอร์โมน

6. การรักษาด้วยยาเคมีบำบัด กรณีที่โรคมีการต่อการรักษาด้วยฮอร์โมน

การผ่าตัดเอาต่อมลูกหมากออกทั้งหมด และเลาะต่อมน้ำเหลืองโดยรอบออก

การเปิดแผลผ่าตัดบริเวณช่องท้องส่วนล่าง และนำต่อมลูกหมากและต่อมน้ำเหลืองออก เพื่อตัดก้อนมะเร็งออกให้มากที่สุด เพื่อลดการแพร่กระจายของมะเร็งออกนอกต่อมลูกหมาก

การเตรียมตัวก่อนผ่าตัด

การเตรียมตัวก่อนการผ่าตัดที่ถูกต้อง จะช่วยลดโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้น จากการผ่าตัด ได้แก่ การงดน้ำและอาหารหลังเที่ยงคืนวันก่อนผ่าตัด ถ้ารับประทานยาห้ามการแข็งตัวของเลือด จะต้องแจ้งแพทย์ พยาบาล และงดยา ก่อนผ่าตัด 7 – 10 วัน

ก่อนการผ่าตัดผู้ป่วยจะได้รับการดมยาสลบ ทำให้ไม่รู้สึกรู้เจ็บปวดขณะทำการผ่าตัด หลังผ่าตัดผู้ป่วยจะมีท่อระบายออกข้างแผลผ่าตัด (เอาออกเมื่อมีของเหลวออกน้อยลง), คาสายสวนปัสสาวะไว้ และติดพลาสติกเอนียวตรึงสายสวนไว้กับบริเวณต้นขาของผู้ป่วย เพื่อช่วยห้ามเลือดซึ่งจะเอาพลาสติกออกวันรุ่งขึ้น ส่วนสายสวนปัสสาวะจะต้องคากลับบ้าน หลังผ่าตัดประมาณ 2

สัปดาห์ แพทย์จะนัดมาเอาสายสวนปัสสาวะออกที่ห้องผ่าตัด **ห้ามเอาสายสวนปัสสาวะออกเอง** เพราะอาจมีการตีบหรือรั่วของท่อปัสสาวะได้

การปฏิบัติตัวหลังผ่าตัด

1. ดูแลความสะอาดของสายสวนปัสสาวะ และระมัดระวังไม่ให้สายตึงรั้งหรือหักงอ
2. ควรรับประทานอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ หลีกเลี่ยงอาหารที่ปิ้ง / ย่าง, กาแฟ
3. มาพบแพทย์ตามนัด และติดตามการรักษาอย่างสม่ำเสมอ ผู้ป่วยควรแจ้งให้แพทย์ที่รักษาโรคร่วมอื่น ๆ ทราบถึงโรคที่เป็นอยู่ด้วย

ผู้ชายที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป แม้ไม่มีอาการผิดปกติของทางเดินปัสสาวะใด ๆ ก็ควรจะไปรับการตรวจเช็คต่อมลูกหมากจากแพทย์อย่างน้อยปีละครั้ง

ด้วยความปรารถนาดีจาก
พยาบาลห้องผ่าตัดระบบทางเดินปัสสาวะ โรงพยาบาลลำปาง
054-237400 ต่อ 3300